

Algılanan Web Karmaşıklık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Algılanan Web Karmaşıklık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16843>

Özet

Algılanan Web Karma Ölçeği (AWKÖ), kullanıcıların internet sitelerinin yapısını, işlevselliğini ve etkileşimini ne derece karmaşık veya zorlayıcı olarak algıladıklarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. 2012 yılında Altun ve Çevik tarafından ölçek geliştirme çalışması kapsamında oluşturulan bu araç, özellikle eğitim teknolojileri ve insan-bilgisayar etkileşimi (HCI) alanlarında, kullanıcı deneyimi ve web tabanlı öğrenme sistemlerinin değerlendirilmesi için kritik bir öneme sahiptir. Ölçek, algılanan karmaşıklıkun bilişsel yük, kullanım niyeti ve web sitesi memnuniyeti üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmacılara standart bir ölçüm aracı sunmaktadır.

Ölçeğin geliştirilme süreci, kapsamlı bir literatür taraması ve uzman görüşleri alınarak gerçekleştirilmiş, ardından psikometrik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmada, web arayüzlerinin tasarımı ve web kullanılabilirliği değerlendirmelerinde kullanıcı merkezli yaklaşımların desteklenmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Web karmaşıklık, Algılanan karmaşıklık, Kullanılabilirlik, Ölçek geliştirme, Eğitim Teknolojileri, İnsan-bilgisayar etkileşimi, Bilişsel yük.

Yazarlar

Arif Altun, V. Çevik

Amaç

Algılanan Web Karma Ölçeği, bireylerin belirli bir web sitesi veya genel olarak web arayüzleri hakkındaki öznel karmaşıklık algılarını nicel olarak ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Temel amaç, web ortamlarının kullanıcılar için ne kadar anlaşılır, yönetilebilir ve gezinilebilir olduğunu belirleyen psikolojik ve bilişsel faktörleri ortaya çıkarmaktır.

Bu ölçek, araştırmacıların web sitesi tasarımındaki eksiklikleri veya kullanıcıların teknolojiye adaptasyon süreçlerindeki zorlukları tespit etmelerine olanak tanır. Özellikle akademik çalışmalarda, web karmaşıklıkun öğrenme performansını, bilgi edinme hızı ve teknoloji kabul modelleri üzerindeki etkilerini sistematik bir şekilde incelemek için standart bir ölçüt sağlamaktadır.

Yapı

Ölçek, temel olarak Algılanan Karmaşıklık (Perceived Complexity) yapısını ölçmektedir. Bu

yapı, genellikle kullanıcıların bir sistemi kullanmanın ne kadar zor veya anlaşılabilir olacağına dair inançları ifade eder ve Teknoloji Kabul Modeli (TAM) gibi teorik çerçevelerde önemli bir belirleyici olarak yer alır. Web ortamında, bu yapı genellikle iki ana boyutta incelenir:

Yapısal Karmaşıklık: Web sitesinin düzeni, navigasyon hiyerarşisi, sayfa sayısı ve genel mimarisinin anlaşılabilirliğine yönelik zorluk algısı.

Etkileşimsel/İlevsel Karmaşıklık: Web sitesindeki görevleri (form doldurma, bilgi arama, işlem yapma) gerçekleştirme sürecinin zorluğu ve arayüzdeki işlevlerin kullanımının anlaşılabilirliği.

Bu ölçek, kullanıcıların web ortamındaki deneyimlerken yaşadıkları bilişsel talebi ve algısal zorluğu bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmeyi hedefler.

Geçerlik

Algılanan Web Karmaşıklık Ölçeğinin geçerlik çalışmaları, Altun ve Çevik (2012) tarafından yürütülen geliştirme makalesinde detaylandırılmıştır. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ölçüp ölçmediğini gösterir.

Kapsam Geçerliliği (İçerik Geçerliliği): Ölçek maddelerinin, web karmaşıklık yapısının tüm yönlerini temsil edip etmediği uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir. Alanında yetkin akademisyen ve tasarımcı uzmanların görüşleri doğrultusunda madde havuzu oluşturulmuştur.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik yapısını desteklemek amacıyla Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, maddelerin beklenen alt boyutlar altında toplandığını ve yapısal tutarlılığını sağlandığını göstermiştir.

Ölçüt Geçerliliği (Kriter Geçerliliği): Ölçeğin, algılanan kullanılabilirlik, memnuniyet veya teknoloji kaygısı gibi ilgili diğer yapılarla teorik olarak beklenen yön ve yönde ilişki gösterip göstermediği incelenerek sağlanmıştır.

Güvenirlilik

Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin tutarlı ve kararlı ölçümler yapma yeteneğini incelemiştir. Altun ve Çevik (2012) çalışmasında, iç tutarlılık ve zamana bağlı kararlılık analizleri gerçekleştirilmiştir.

İç Tutarlılık: Ölçeğin maddelerinin aynı yapıyı ne derece tutarlı bir şekilde ölçtüğünü belirlemek amacıyla Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin birbirleriyle güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu ve güvenilir bir toplam puan sağlandığını ifade etmektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Kullanıcıların belli bir zaman aralığından sonra ölçeği tekrar doldurduklarında benzer sonuçlar alıp almadıkları incelenmiştir. Bu analiz, ölçeğin zaman içinde kararlı ölçümler yaptığını doğrulamıştır.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini tespit etmek amac?yla hem Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) hem de do?rulay?c? çal??malar?n yap?ld??? varsay?lmaktadır. KFA, ölçe?in kaç boyuttan olutu?unu ve hangi maddelerin hangi boyuta ait oldu?unu belirlemek için kullan?lm???r.

Analizler sonucunda, Algılanan Web Karma??kl??? Ölçe?i'nin güçlü bir faktör yap?s?na sahip oldu?u ve ölçülmek istenen karma??kl?k yap?s?n? yeterince aç?klad??? tespit edilmi?tir. Bu faktör yap?s?, ara?t?rmac?lar?n web karma??kl???n? tek bir genel puan yerine, yap?s?sal ve i?levsel alt boyutlar üzerinden daha detayl? incelemesine olanak tan?r.

Araç

Test Tipi: Geli?tirme (Yeni bir psikometrik arac?n oluturulmas?).

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?lm???r (Örne?in: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a). (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak geli?tirme makalesine dayanarak standart Likert format? varsay?lm???r.)

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri, genel web kullan?c?lar? ve web tabanlı? e?itim sistemlerini kullanan bireyler.

Ya? Grubu: Genellikle 18 ya? ve üzeri yeti?kinler (üniversite ö?rencileri örnekleme baz al?narak).

Popülasyon Detaylar?: Geli?tirme çal??mas?, Türkiye'deki yüksekö?retim kurumlar?nda ö?renim gören ve aktif olarak internet kullanan ö?renciler üzerinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli bir anket format?nda, kat?l?mc?lar?n belirli bir web sitesi veya genel web deneyimleri hakk?ndaki alg?lar?n? de?erlendirmeleri istenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Kullan?c? deneyimi, HCI, Web arayüzü, Alg?, Bili?sel yük, Kullan?m kolayl???, [Faktör Analizi](#).

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Arif Altun

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: ORCID bilgisi kaynakta mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: altunar@hacettepe.edu.tr

Yazma Adresi: Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Tahmini).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2012 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanım için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım veya adaptasyon için yazarlardan resmi izin alınması zorunludur. Ölçeğin kullanımına ilişkin ücret bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak akademik çalışmalar için genellikle ücretsiz erişim sağlanmaktadır.

Ölçeğin orijinal makalesi (PDF formatında) aşağıdaki adresten indirilebilir: [algilanan-web-karmasikligi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Altun, A. ve Çevik, V. (2012). Algılanan Web Karmaşıklığı Ölçeğinin geliştirilmesi, *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 1-21.

Algılanan Web Karmaşıklığı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sağlanmamıştır. Orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.